

Shembuj për mosrespektimin e rregullave etike gjatë raportimit në mediat e Maqedonisë

1. Analizë rasti: Terminologjia joadekuate

Ueb-faqja e kanaleve televizive më të ndikuara dhe më të shikuara në Maqedoni (me rejting më të lartë) publikoi storjen se Kryetari i Komunës së Strumicës dhe pesë këshilltarë janë burgosur. Sipas raportit, pohohet se policia i ka burgosur për korrupsion me reshpa nga sfera e ndërtimitarisë. Në faqen e internetit ishte publikuar se “Personat e burgosur janë nxjerrë në gjyq dhe ka filluar procedura gjyqësore”. E vërteta është se policia ata i ka ndaluar, mirëpo ata nuk kanë qenë të burgosur.

Udhëzim: Të jini plotësisht të sigurt se e dini domethënien e termave ekonomikë, politikë juridikë etj. që i shfrytëzoni në raportet tuaja dhe të njëjtat terma doemos t’i përdorni në mënyrë përkatëse. Po që se përdorni terma joadekuate, ju gabimisht e informoni opinionin dhe shkaktoni huti. Kjo gjithashtu reflektohet negativisht te ju si gazetar.

2. Analizë rasti: Kontrollimi me themel i fakteve

Më 19 qershor 2008 një faqe maqedonase e internetit publikoi se “Duke filluar nga java e ardhshme, kur do të hyjë në fuqi ligji i ri, vetëm dyqaneve që kanë leje do t’u lejohet shitja e pijeve alkoolike”. Në të vërtetë, ndryshimi i Ligjit për shitjen e pijeve alkoolike duhej të hynte në fuqi më 1 shtator 2008, gjashtë javë më vonë.

Udhëzim: Gjithnjë kontrolloni me themel faktet. Reporterit duhet të ketë shumë kujdes gjatë tubimit të informacioneve. Secilin informacion kontrollojeni më së paku dy herë. Po që se burimi i parë informacionin e ka bartur me gojë, kontrolloni se i njëjti është shkruar ndokund, ose konsultoni ndonjë ekspert relevant. Bëni gjithçka që është e mundur që të bindeni se ajo që publikoni është e vërtetë.

3. Analizë rasti në Maqedoni: Përdorimi i terminologjisë joofenduese

Një faqe maqedonase e internetit kishte publikur këtë titull: “I lusim romët që të mos bëjnë punë ciganësh”. Shkrimi ishte për dy të rinj romë, të cilët kanë kryer vrasjen e një romi tjetër që ka punuar jashtë vendit. Është supozuar se vrasësit kanë kërkuar të holla, mirëpo nuk kanë gjetur kurrëgjë në kuletën e njeriut, kështu që e kanë vrarë. Gjoja ia kanë marrë cigaret e shkrepsën dhe kanë ikur. Fjala “cigan” është ofenduese në shoqërinë

maqedonase për shkak të paragjytimeve ndaj popullsisë rome, e cila preferon të quhet rome e jo cigane. Një numër organizatash joqeveritare që e përfaqsojnë popullsinë rome shkrimin e përshkruan si diskriminues.

Udhëzim: Të jini neutral dhe preciz kur i zgjidhni fjalët, termat dhe frazat. Të jini të kujdesshëm dhe t'u ikni ofendimeve.

4. Analizë rasti në Maqedoni: Ikje nga stereotipat dhe paragjykimet

Një faqe maqedonase e internetit kishte publikur një storje për një bar në qendrën e Shkupit, i cili kishte refuzuar të pranonte 11 të rinj romë. Menaxheri ka shpjeguar: "Na falni, mirëpo nuk pranojmë romë, për shkak se kjo do ta shkatërrojë reputacionin e barit." Ministri maqedonas i Financave i ka ftuar 11 të rinjtë romë që të pijnë kafe në të njëjtin bar një ditë më vonë. Menaxheri kishte lejuar të hynin edhe romët.

Udhëzim: Çështjet etnike vendosini në kontekst me problemet tjera shoqërore - sociale, politike, ekonomike. Më parë, hiqni anash paragjykimet personale dhe shmangini stereotipat.

5. Analizë rasti në Maqedoni: Fotografitë adekuate

Një faqe interneti botoi fotografi të një manekine 15-vjeçare me këmbë të shpërthyer. Faqja e internetit nuk donte të merrte mbi vete përgjegjësinë e paraqitjes së fotografive erotike, për shkak se fotosesioni është bërë nga ana e agjencisë dhe publikimi i fotografive ka qenë me lejen e nënës së vajzës dhe të agjencisë për fotomodele. Faqe të tjera të internetit e kritikuan këtë vendim, duke i publikuar edhe ato fotografitë. Pamjet zinin vend në faqet fillestare të të dy faqeve të internetit.

Udhëzim: Gazetari patjetër të sigurojë fotografi përkatëse, të cilat e paraqesin tregimin dhe të vërtetën, pa e lavdëruar ose komercializuar tregimin. Duke bërë këtë, do të zgjidhet drejtimi i vërtetë. Përsëri, gjithnjë kontrolloni ajo që dëshironi të publikohet a do të jetë me interes për opinionin.

6. Analizë rasti në Maqedoni: Mbrojtja e të dhënave të fëmijëve

Një faqe maqedonase e internetit kishte publikur një artikull për një të mitur, i cili seksualisht e kishte keqpërdorur kushëririn e tij. Në artikull ishte publikur mosha e të miturit, emri dhe shkronja e parë e mbiemrit, lagjja e qytetit ku ai jetonte dhe fotografia e

shtëpisë familjare ku është kryer dhunimi. Faqja e internetit publikoi edhe inicialet e fëmijës dhe emrin e nënës.

Udhëzim: Gazetarët nuk duhet të publikojnë emra ose çfarëdo të dhënash të tjera që mund ta zbulojnë identitetin e fëmijëve-kryerës ose viktime të keqpërdorimit seksual ose të delikucencës minorene.

7. Analizë rasti në Maqedoni: Mbrojtja e privacisë

Një faqe maqedonase e internetit kishte publikur se policia ka ndaluar 40 punonjës të taksës rrugore, të dyshuar për mitëmarrje në vlerë 5 milionë euro. Në faqen e internetit ishin publikuar fotografitë e dy policëve të maskuar dhe të armatosur, të cilët i nxirrnin të akuzuarit para gjyqit. Fytyrat e dy të akuzuarve dukeshin fort mirë. Pothuajse edhe një vit më vonë, rasti nuk ishte dëshmuar.

Udhëzim: Personi i akuzuar nuk guxon të shpallet fajtor para se këtë ta bëjë gjyqi. Gazetarët duhet ta mbrojnë jetën private të personit, integritetin, dinjitetin dhe ndjenjat e tij nga ekspozimi ose sugjestionet e paarsyeshme dhe sezancionale për vepra kriminale. Raportet nuk guxojnë të përmbajnë mendime si rezultat i gjoja veprave kriminale dhe gazetarët patjetër duhet t'i mbrojnë të akuzuarit, ndërsa detajet t'i nxjerrin vetëm pasi gjyqi ta ketë marrë vendimin.